

چکیده

یکی از مهم ترین مسائل کاربردی در حقوق خانواده که در آثار دکترین کمتر مورد توجه قرار گرفته است، مبحث ریاست زوج بر زوجه می باشد از نگاه مقررات شرعی ریاست زوج بر زوجه و بر عهده گرفتن مسئولیت مراقبت از وی، رسیدگی به امور زوجه و ضرورت پیروی زوجه از زوج به خاطر فراهم آوردن مصلحت و سعادت خانواده بوده که به فراخور توانایی فطری مرد این ریاست به وی اعطاء شده و قانون مدنی ایران نیز در ماده ۱۱۰۵ بر این امر صحه گذاشته است. مسأله قابل توجه اینکه ریاست زوج بر زوجه بی حد و مرز نبوده و به معنای فرمانروایی وی بر زوجه نمی باشد. چنانچه در این خصوص گفته شده است که زوج حق مداخله در امور مالی زوجه را نداشته و در خصوص امور غیرمالی نیز، در راستای حفظ صلاح و حیثیت خانواده می تواند بر معاشرت ها، حق تحصیل و اشتغال زوجه اعمال نظارت کند؛ اما به بهانه اعمال ریاست خود و سرپیچی زوجه، حق تنبیه و تأدیب ندارد. با اینحال می توان از مبانی قانونی حاکم بر شروط ضمن عقد می توان استنباط نمود ریاست زوج در خانواده را نمی توان مطلق در نظر گرفت و با توجه به ماهیت شروط ضمن عقد می توان گفت ریاست بر خانواده خارج از مقتضیات ذات عقد بوده و زوجه می تواند با شروط مشروع در ضمن عقد نکاح ریاست زوج را محدود نماید.

واژگان کلیدی: حقوق خانواده، عقد نکاح، شروط ضمن عقد، ریاست زوج.